

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสัดส่วนของผู้ประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา การตรวจวัดและประเมินสภาพแวดล้อมในการทำงานด้านกายภาพ การประเมินปัจจัยเสี่ยงจากการทำงานด้านความปลอดภัย และเสนอแนะแนวการควบคุมและลดปัจจัยเสี่ยงจากการทำงาน

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงาน 116 คน ในตำบลด่านเกวียน อำเภอด่านเกวียน จ.นครราชสีมา โดยการสัมภาษณ์ การสำรวจ การสังเกต เพื่อศึกษาสัดส่วนของปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย และตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยใช้เครื่องมือตรวจวัดทางสุขศาสตร์อุตสาหกรรม เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานทางด้านกายภาพ และความปลอดภัย

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับอาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน หรือหลังเลิกงาน แล้ว มีอาการที่เกิดขึ้นมากที่สุด 4 อันดับแรก ได้แก่ อาการของความเมื่อยล้ากล้ามเนื้อใน อาการอ่อนเพลียจากความร้อนและเหงื่อไหลมากในระหว่างทำงาน อาการเหนื่อยง่ายในช่วงระยะเวลา 3 เดือนที่ผ่านมา และมีอาการปวดตา หรือเมื่อยล้าทางสายตา ข้อมูลจากการสำรวจสภาพการทำงานพบว่าทุกขั้นตอนการทำงานในการปั้นดินเผาพบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจักรวางและการเคลื่อนย้ายวัสดุ และการดูแลสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน ส่วนเรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับการทำงานกับเครื่องจักร พบเพียงขั้นตอนเดียวเกี่ยวกับการทำสีที่ไม่พบปัญหาเนื่องจากไม่มีเครื่องจักร และจากกระบวนการทำงานที่มีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเรื่องระดับความเข้มแสงสว่างได้แก่ ขั้นตอน การขึ้นรูปและการแกะสลักลาย เนื่องจากเป็นขั้นตอนงานที่ต้องการความละเอียดและใช้สายตาในการทำงาน และขั้นตอนการเผาจะมีปัญหาเกี่ยวกับปริมาณความร้อนที่ไม่เป็นไปตามค่ามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในอาชีพการปั้นดินเผาได้ว่า มีปัจจัยเสี่ยงจากท่าทางการทำงานที่ฝืนท่าทางธรรมชาติและการนั่งทำงานโดยใช้สายตาเป็นเวลานานและในบริเวณที่ทำงานในลักษณะงานที่ต้องใช้ความละเอียดในการใช้สายตายังมีระดับความเข้มของแสงสว่างต่ำกว่าค่ามาตรฐาน รวมถึงบริเวณที่มีการเผาชิ้นงานปริมาณความร้อนมีค่าสูงกว่ามาตรฐานในบางจุด ดังนั้นจากผลการศึกษาจึงได้ขอแนะให้กับกลุ่มอาชีพการปฏิบัติงานในเรื่องการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยใช้หลัก 3 อ 2 ส (อาหาร อากาศ ออกกำลังกาย ไม่สูบบุหรี่และไม่ดื่มสุรา) ของกรมอนามัย บริหารร่างกายเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ควบคู่กับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานเรื่องแสงสว่างและความร้อน โดยใช้หลักการปรับปรุง 5 ส ในเบื้องต้น

ABSTRACT

The objective of this study were i) to study health risk and safety in pottery workers ii) monitor the working environment; physical hazards iii) evaluate health risk and working environment factors iv) suggest the improvement guideline for workers to be the health and safety workplace.

The study was conducted in Dan-Kuan District, Nakhon-ratchasima province. 116 pottery workers were participated. Information on workers was collected by an interviewer-led questionnaire, working environment checklist form and industrial hygiene equipment.

These study results illustrate that while the pottery workers working, most of them had muscular fatigue, eye pain and irritation. The working environmental hazards were lighting level; lower than standard level and heat stress level; higher than standard level.

The suggestion of the study were the health promotion program for the pottery workers and the improvement of working environment for lighting and heat stress level. For next study, focus on ergonomics aspect and chemical hazards.